

3.1 Verslag van het Collegiaal Bestuur voor de Synode 2019

1. Inleiding

Het Collegiaal Bestuur kijkt terug op een jaar waarin ze haar aandacht over een aantal belangrijke onderwerpen heeft verdeeld. Naast het Plan van Aanpak dat naar aanleiding van het Onderzoeksrapport werd opgesteld was er de roep van de synode om een duurzaam financieel meerjarenbeleid. Beide onderwerpen kwamen in de voorjaarssynode reeds aan bod en zullen ook in de najaarsynode prominent aandacht krijgen. Het Collegiaal Bestuur streeft hierbij naar transparantie en informeert u verderop in deze agenda uitgebreider over deze beide onderwerpen. Geschokt waren wij toen we in maart plotseling afscheid moesten nemen van pastoor Remco Robinson. We missen hem als CB lid en op tal van andere plekken in onze kerk en daarbuiten. Middels onderstaand verslag legt het CB rekenschap af over al hetgeen haar verder in het afgelopen jaar heeft beziggehouden.

2. Plan van Aanpak

Op de Synode 2018 is het Plan van Aanpak (PvA) naar aanleiding van het Onderzoeksrapport van de Commissie Stevens gepresenteerd en besproken. In de bijlage bij dit verslag vindt u een gedetailleerde rapportage over de uitwerking van de in het Plan van Aanpak opgenomen actiepunten. Separaat ontvangt u het verslag van de monitorgroep die vorig jaar door het Collegiaal Bestuur werd aangesteld om de voortgang van de uitvoering van de acties in de gaten te houden. De door hen gedurende het afgelopen jaar aangeleverde adviespunten heeft de werkgroep die belast is met het uitvoeren van het PvA, bij haar werkzaamheden meegenomen.

We moeten concluderen dat het overgrote deel van de in het Plan van Aanpak gestelde deadlines niet haalbaar bleek. Ondanks dit gegeven, kunnen we wel stellen dat er consequent aan de uitvoering van de acties gewerkt is en wordt.

Met de docenten werd gesproken over de inhoud van de opleiding aan het Oud-Katholiek Seminarie; er is een permanente klachtencommissie ingesteld en een bijbehorend nieuw protocol geschreven; er is een profiel vertrouwenspersoon opgesteld en er wordt gezocht naar invulling voor deze posities; de geestelijkheid is begonnen met een assessment-traject bij een extern gespecialiseerd bureau; mogelijkheden voor intervisie- en supervisie worden geïnventariseerd; er staat een studiedag gepland over supervisie; alle geestelijken hebben een VOG overlegd: het zijn allemaal stappen die reeds gezet zijn. Maar het CB blijft zich ervan bewust dat er nog meer moet gebeuren.

In dit kader vermelden we ook onze deelname aan de bijeenkomst '*Kerk: een veilige plek?*' die door de Raad van Kerken werd georganiseerd. De aartsbisschop kreeg er de gelegenheid de grote lijnen van ons Plan van Aanpak te presenteren. De Bisschop van Haarlem nam eveneens deel aan deze bijeenkomst waar veel aandacht uitging naar de werkwijze van de verschillende kerkelijke meldpunten.

3. Collegiaal Bestuur

Mede naar aanleiding van het reeds genoemde Onderzoeksrapport van de Commissie Stevens heeft het CB zich in de afgelopen periode gebogen over het eigen functioneren middels een zogenaamd traject van *Bestuurlijke Zelfevaluatie*. Dat gebeurde onder leiding van organisatiepsychologen van GiTP; hetzelfde bureau dat verantwoordelijk is voor het afnemen van de assessments van de geestelijken. Het traject startte met een presentatie en gesprek over 'Goed Bestuur'. Vervolgens werd met ieder CB lid een individueel gesprek gevoerd. De resultaten van deze gesprekken werden onder leiding van GiTP door het CB als geheel besproken. Uit deze bespreking volgden verbeterdoelen waaraan het CB in de komende periode zal gaan verder werken.

In twee extra heidagen in februari en een reguliere heidag in september werd stilgestaan bij meerjarenbeleid, werd uitgebreid gekeken naar een meerjaren formatieplan en is de in juni opgeleverde nota 'Herijking Bestuur & Organisatie OKKN' in een eerste gespreksronde aan de orde geweest. Tezamen met de maandelijkse reguliere vergaderingen was de tijdsbelasting zeker voor de vrijwilligers niet gering. Een apart woord van dank daarvoor is hier zeker op zijn plaats.

Het CB is blij Gert Jan van der Hulst als nieuwe vertegenwoordiger van het bisdom Haarlem te hebben mogen verwelkomen. Vanaf de heidag in september draait hij mee in het bestuur. Ook dank aan pastoor Louis Runhaar die als secundus sinds het overlijden van Remco Robinson als vertegenwoordiger van de geestelijkheid (Utrecht) heeft meegedraaid in het bestuur en inmiddels door de Utrechtse Geestelijkheid is verkozen tot vaste vertegenwoordiger.

4. Personalia geestelijken

- Priester Wietse van der Velde nam per 1 juli afscheid als pastoor van de Vitus-parochie te Hilversum. Hij blijft rector van de statie Friesland, een functie waarin hij per 1 januari 2019 benoemd werd. Bovendien is hij per 1 juli deservitor van de Martinus-parochie te Groningen geworden. Hij blijft ook deken van het Metropolaan Kapittel.
- Priester Victor Scheijde werd per 1 juli benoemd tot pastoor van de Vitus-parochie te Hilversum en kreeg per diezelfde datum ontslag als pastoor van de Martinus-parochie te Groningen.
- Priester Wim van de Berg werd per 1 september benoemd tot rector van de Statie Zeeland, hij blijft tevens pastoor van de Maria van Magdalena-parochie te Eindhoven.
- Op 10 maart overleed plotseling priester Remco Robinson, rector van de Statie Zeeland, docent Praktische Theologie aan het seminarie en secretaris van het docentencollege. Onder grote belangstelling werd hij op 18 maart in Middelburg uitgevaren. Het was hartverwarmend dat zoveel oud-katholieken, leken en geestelijken, op die zonnige maandag zich de moeite hadden getroost naar Middelburg te komen. De belangstelling van buiten onze kerk was eveneens overweldigend. De kerk heeft een bijzonder mens en toegewijd priester verloren.
- Priester Martina Liebler is per 1 september benoemd tot pastoor van Amsterdam. Eerder al legde zij hiervoor het pastoraat in Krommenie neer en later leverde zij ook een deel van haar functie als assistierend pastor in IJmuiden in. Pastoor Harald Münch was bereid een deel van zijn fulltime aanstelling in IJmuiden aan de functie van deservitor van Krommenie te besteden.
- Priester Jan Nieuwenhuizen heeft afscheid genomen van zijn functie in het verpleeghuis en is met vervroegd pensioen gegaan.
- Priester Mattijs Ploeger heeft ontslag gekregen als assistierend pastoor van de Egmondse parochie en heeft in plaats daarvan, naast het rectoraat, het secretariaat van het docentencollege op zich genomen. Hij is daarmee nu fulltime werkzaam aan het seminarie.
- Priester Peter Ben Smit heeft naast zijn beide hoogleraarschappen in Utrecht en Amsterdam ook een hoogleraarschap aan het oud-katholieke instituut van de Universiteit van Bern aangenomen. Als gevolg daarvan heeft hij ontslag genomen als assistierend pastor van de Amsterdamse parochie. Hij blijft deken van het Bisdom Haarlem.
- Bisschop Dirk Jan Schoon heeft het docentschap in de kerkgeschiedenis aan het seminarie aanvaard. Als gevolg daarvan heeft hij ontslag genomen als pastoor van de Amsterdamse parochie. Naast zijn bisschopsaanstelling van 0,8 fte is de omvang van het docentschap 0,2 fte.
- Pastoraal werkster Loes Berkhout heeft per 22 september afscheid genomen van haar werk in de Hilversumse parochie. Tot het einde van haar contract (31 december 2019) heeft zij enkele kleinere opdrachten ter ondersteuning van de bisschoppen en CB.

- De priesters Ruud Bosma, geestelijk verzorger in Almere en Joke Kolkman, pastoor van de parochie Arnhem, werden tot kanunnik verkozen en als zodanig geïnstalleerd tijdens de Maartensviering van de Utrechtse Geestelijkheid.

5. Formatie

Het CB heeft een meerjaren formatieplan opgesteld waarbij is uitgegaan van een maximale totale omvang van de pastorale formatie gelijk aan het niveau van ultimo 2018. Cijfermatig werd gekeken naar uitkomsten uit de 'formatie-formule' die op basis van een aantal parameters zoals ledental, meelevendheid, kerkbezoek en opbrengst levende kerk berekend hoeveel formatie er in het pastoraat van de betreffende parochie nodig is.

Vervolgens werd kritisch gekeken naar de pastorale projectformatie en werden projecten die feitelijk geen einddatum hadden en inmiddels gezien moeten worden als reguliere activiteit in de gewone formatie geïntegreerd.

Parochie per parochie werd tot slot een inschatting gemaakt van de reële behoefte aan pastoraat gezien aard, omvang en locatie.

Op deze wijze werd de beschikbare formatie verdeeld over de verschillende parochies en staties. Als daar reden voor was zijn de uitkomsten door de bisschoppen met de betreffende kerkbesturen besproken. Een deel van de wijzigingen is reeds te zien in de formatiebegroting 2020. Niet alle voorgenomen wijzigingen zijn in 2020 echter al geëffectueerd. Verdere aanpassingen zullen bij gelegenheid, bijvoorbeeld een pastoorwissel, en in overleg met parochies en staties worden doorgevoerd.

Zoals u in de formatiebegroting zult zien zijn op dit moment niet alle formatieplaatsen ingevuld. De bisschoppen zetten zich er voor in de vacatures zo snel mogelijk in te vullen.

6. Commissies en werkgroepen

- De Liturgische Commissie werkt aan diverse aan haar voorgelegde vragen en door haar genomen initiatieven. Zo werden er nieuwe teksten gemaakt voor de gebeden van de dag, voorstellen voor gradualepsalmen gedaan en werd de uitvaartliturgie verder herzien. De commissie maakt goed gebruik van de SharePoint omgeving teneinde wat men aan te bieden heeft onmiddellijk aan pastores beschikbaar te stellen.
- De door het CB ingestelde commissie 'Bestuur en Organisatie' heeft in het voorjaar haar verslag aangeleverd. Het CB heeft de nota besproken op een heidag in september. Op 3 oktober zal er een bijzondere consultatie plaatsvinden waarvoor een open uitnodiging naar de brede kerk is verzonden. Voorts zal ook in de synode 2019 aandacht naar de nota uitgaan.
- De werkgroep 'Vorming en Toerusting' die de laatste tijd alleen nog op papier bestond, werd onlangs formeel ontbonden. Daarmee is echter niet gezegd dat er geen behoefte zou zijn aan toerusting voor parochianen! Het CB gaat verder beraden op te ontwikkelen beleid in deze.
- De Stuurgroep Lectors slaagde erin een nieuwe tweejarige opleiding van start te laten gaan. Deze is eind september gestart met 8 deelnemers en eindigt in principe in juni 2021.
- Op leeftijdsgronden heeft mr. Bert Maan ontslag genomen uit de Commissie voor Kerkelijk Recht en uit het College voor Kerkelijke Rechtsaangelegenheden. In mr. Maan verliest de commissie een zeer trouw en deskundig lid. We danken mr. Maan voor zijn jarenlange inzet in deze commissie.

7. Regels en richtlijnen

In het afgelopen jaar werd door het CB de 'Arbeidsvoorwaardenregeling' goedgekeurd. In een lijvig document staat nu alles vermeld wat te maken heeft met de formele kant van aanstellingen en arbeidsverhoudingen. Arbeidsvoorwaarden worden direct beïnvloed door regelgeving van overheidswege. De arbeidsvoorwaardenregeling is daarmee geen statisch geheel maar een 'levend' document. Het CB legt zich er op toe in dialoog met het 'arbeidsvoorwaardenoverleg', waarbij het CB aan tafel zit met vertegenwoordigers van de Vereniging van dienstdoende geestelijken, veranderingen op de voet te volgen, en de regeling waar nodig aan te passen aan de actualiteit. Het CB heeft een nota over het pastoriebeleid goedgekeurd. Daarmee is er een nieuw en duidelijker document dat de nodige oriëntatie geeft bij het omgaan met een pastorie, zowel door een kerkbestuur als door een bewoner.

Verder werd er een 'Verzuimprotocol' ontwikkeld en is in het CB beleid omtrent 'inhoud en bewaring van personeelsdossiers' vastgesteld. Men streeft er ook naar tot één protocol te komen voor de functioneringsgesprekken. Het bisdom Utrecht werkt al vele jaren met een protocol, dat nu ook door de Haarlemse geestelijken bekeken wordt. Vermoedelijk komt er een vernieuwd protocol dat voor beide bisdommen gaat gelden.

Ondertussen bereikte het CB ook overeenstemming over inbedding van 'religieuze gemeenschappen' in onze kerk. Het voorstel tot statutenwijziging vindt men elders in deze agenda.

8. Publiciteit

Naar aanleiding van het door de werkgroep Communicatie opgeleverde voorstel, bijkomend overleg met de redactie van 'De Oud-Katholiek' en de ervaringen van het bureau, dat tot nog toe ook de verantwoordelijkheid droeg voor de website, ging het CB over tot het aantrekken van een professionele kracht voor PR en Communicatie. We zijn verheugd dat we in de persoon van Eric van den Berg een deskundig iemand hebben gevonden die niet alleen vaardig is op vlak van communicatie en alle techniek die daarbij komt kijken, maar evenzeer hart heeft voor onze kerk. Hij is nu hard bezig met een nieuwe website en ondersteunt de redactie van 'De Oud-Katholiek' als eindredacteur. Eens de nieuwe website draait, zal hij ook andere noodzakelijke opdrachten op zich nemen. In principe is met een Eric van de Berg een contract aangegaan voor twee jaar waarna de samenwerking geëvalueerd zal worden. Hij werkt als zzp-er op declaratiebasis.

9. Bisschoppelijk Bureau

Ook voor de medewerkers van het Bisschoppelijk Bureau was het een intens jaar, onder andere doordat de adjunct-secretaris Anne Maaik Folkers langdurig ziek is geweest. Gelukkig konden we in de persoon van Elly Jonkers goede (gedeeltelijke) vervanging vinden en is Anne Maaik Folkers sinds half september weer volledig aan het werk.

De algemeen secretaris kreeg er het afgelopen jaar een extra taak bij door het feit dat ze leiding diende te geven aan de renovatie van het seminariecomplex. Algemeen is de mening dat zij dat niet alleen uitstekend heeft gedaan maar ook dat het resultaat er mag zijn. Het complex huisvest nu, naast het Bisschoppelijk Bureau en andere vaste huurders, ons 'Vergadercentrum Alticollense'. Door de opbrengst van Alticollense en de huurinkomsten is het behoud van het complex voor de kerk op langere termijn verzekerd.

Er wordt door het bureau verder gewerkt aan het introduceren van intranet voor alle medewerkers van de kerk, zodat de communicatie een stuk vlotter zou moeten gaan verlopen.

10. Financieel

Waar we in 2017 ruim binnen de begroting konden blijven, was 2018 een jaar met hoge extra kosten, en bovendien tegenvallers in de inkomsten.

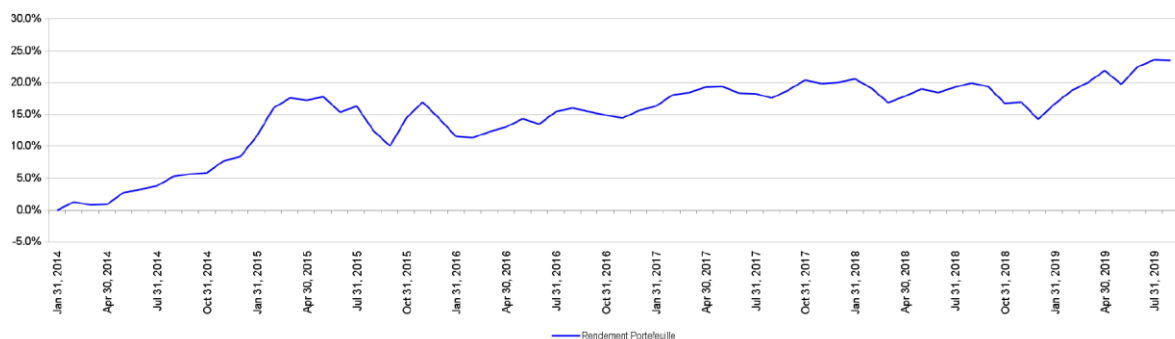
De misbruikzaak leidde zowel direct als indirect tot kosten. Niet alleen de commissie Stevens drukte op de uitgaven, ook de verhoogde druk op het bestuur leidde tot hogere kosten. Een vergadering kost over het algemeen een en ander aan huisvesting en reiskosten.

De daling van de heffingen was sterker dan voorzien. De oorzaak hier ligt in het beperkte inzicht in de parochiefinanciën op het moment van vaststellen van de begroting. Inmiddels merken we dat jaarrekeningen eerder binnen komen, onder andere als gevolg van de ANBI-regels, maar ook dank zij de uitstekend functionerende CFM. Dit kan in de komende jaren helpen de begroting beter af te stemmen op de realiteit.

Voor het overige laat de rekening 2018 geen schokkende zaken zien. Los van de kosten rond misbruik, is de OKKN binnen de begroting gebleven. Er is dus nog steeds sprake van een redelijke beheersing van de kosten. De resultaten van de beleggingen waren eind 2018 voor de gehele markt slecht, en dus ook voor ons. Inmiddels zijn deze weer opgekrabbeld.

Over de langere termijn gezien ontwikkeld de portefeuille zich tamelijk constant en blijft de waarde intact.

Cumulatief rendement

De exploitatie van het vergadercentrum Alticollense viel in 2018 ook tegen. Inmiddels is de in 2018 voorbereide verbouwing uitgevoerd, en een ieder die is wezen kijken weet dat het gebouw een geheel andere uitstraling heeft gekregen. Dit zal ongetwijfeld van invloed zijn op de resultaten in 2020 en verder. Overigens zijn ook de vooruitzichten voor het lopende jaar al weer beter dan de resultaten van 2018.

De bijdragen van de fondsen voor 2018 zijn volledig opgevraagd. Wij zijn de fondsen dankbaar voor deze bijdragen. Wel wordt langzamerhand duidelijk dat er voor deze bijdragen geen alternatieven lijken te zijn. Een punt van zorg daarbij is dat de bijdragen stijgen met de algemene kostenstijgingen. Daar is het CB momenteel hard mee bezig.

11. Internationaal

- In mei vond opnieuw een bijeenkomst plaats met vertegenwoordigers van alle landelijke besturen van de lidkerken van de Unie van Utrecht. De IBC besloot tien jaar geleden tot dit initiatief en verwacht ervan dat het de leden van deze gremia meer bewust maakt van en gevoelig voor de internationale opdracht van de Unie van Utrecht. De bijeenkomst geeft hen de gelegenheid de nodige informatie uit eerste hand te vernemen. In gesprek wordt er op die informatie doorgaans kritisch ingegaan. Het effect ervan is een grotere support voor wat de IBC in de internationale oecumene probeert te betekenen. Op deze bijeenkomst, die om de drie jaar wordt georganiseerd en nu voor de derde keer plaatsvond, hebben de deelnemers bovendien de kans elkaar te leren kennen en ervaringen uit te wisselen in de eigen context. Veelal blijkt eruit dat contexten niet zoveel van elkaar verschillen noch de beperktheid van mogelijkheden om erin te opereren. Daarom heeft deze samenkomst ook een positieve invloed op de onderlinge solidariteit.

- Op de bijeenkomst van de Internationale oud-katholieke Bisschoppenconferentie werd besloten het rapport van de dialooggroep met de Mar Thoma Kerk van India te accepteren en onze bereidheid tot het aangaan van kerkelijke gemeenschap met deze kerk duidelijk te maken. De IBC heeft dat aan de Metropoliet van de Mar Thoma Kerk laten weten. Die kerk behandelt het rapport in het najaar van dit jaar.
- De IBC bestudeerde de documenten van de laatste fase van de dialoog met de RKK. Zij verwelkomt de verdiepingsslag die gemaakt werd naar een gezamenlijk verstaan van de katholieke identiteit van de kerk en hoopt dat het mooie resultaat van deze fase van de dialoog opnieuw een stap kan zijn naar kerkelijke eenheid. Met het Vaticaan zal verder nog de toekomst van onze relatie besproken worden, nu de dialoog alle belangrijke onderwerpen behandeld heeft en een consensus niet binnen bereik blijft.
- De IBC heeft het slotdocument van de Anglican-Old-Catholic International Co-ordinating Council besproken. Zij heeft haar waardering uitgesproken voor bisschop Dirk Jan Schoon, die co-voorzitter van deze raad was, zoals ook voor bisschop Michael Borrowes, de co-voorzitter van anglicaanse zijde. Beiden hebben voortreffelijk werk geleverd en namen afscheid van de Raad. Als opvolger voor bisschop Dirk Jan werd door de IBC bisschop Harald Rein van Zwitserland benoemd. De opvolger van bisschop Michael is Peter Eagles, bisschop van Sodor en Man.
- Op verzoek van de IBC was Aram I, Katholikos van de Armeens-apostolische kerk van Cilicië te gast in Utrecht

Amersfoort, 26 september 2019
Collegiaal Bestuur